

8,5 km - 2 uur 30
Kaapse Bossen

Natuurmonumenten

Wandelroute Hoogtepunten Kaapse Bossen - Doorn

Ontdek de Kaapse Bossen en het rijke landschap van de Utrechtse heuvelrug. Je wandelt vanuit de flanken van de eeuwenouwe stuwwal, over de rand van een oude groeve, omhoog de heuvelrug op. Over kronkelige bospadjes, langs oude lanen en velden met eikenhakhout. Het opvallende poortgebouw markeert de ingang van landgoed De Ruitenberg. Vanaf de uitkijktoren De Kaap geniet je van een spectaculair uitzicht over bijna heel de heuvelrug.

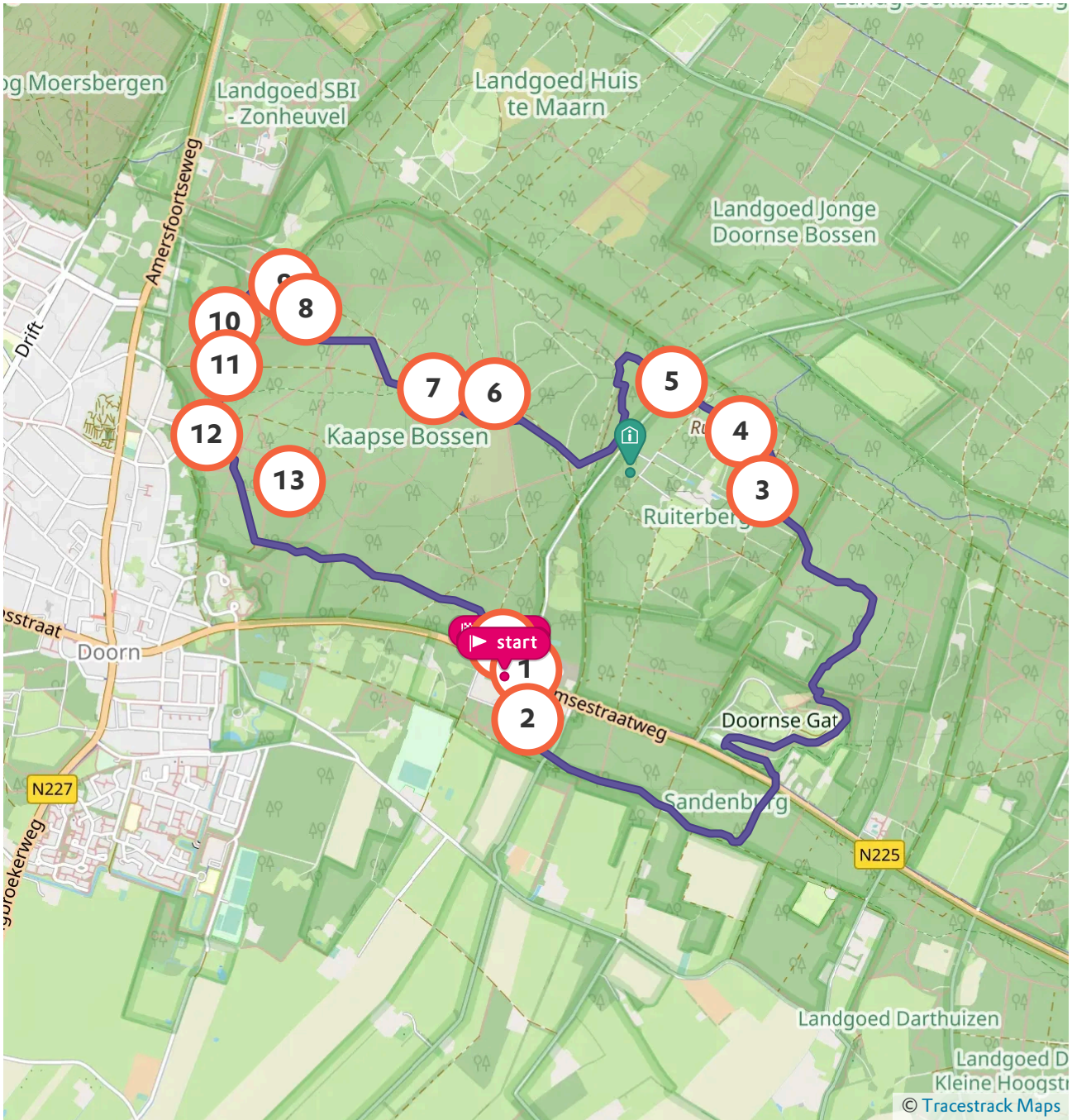
Route is gemarkeerd met een donkerblauwe aanduiding.

Waar kun je starten

Parkeerplaats Kaapse Bossen Leersumsestraatweg

Parkeerplaats Kaapse
Bossen
Leersumsestraatweg

1 Start

Welkom in de Kaapse Bossen, midden in Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Vanaf de parkeerplaats Kaapse Bossen beginnen verschillende wandelroutes. Voor deze wandeling volg je de donkerblauwe aanduidingen; van de parkeerplaats, naar het fietspad, over de weg. Vervolg de route aan de andere zijde van de Leersumsestraatweg via de Remise.

2 Remise

De rij met huizen aan je rechterhand hoorde bij de oude tramremise Sandenburg. Het tramlijntje verbond in 1885 de plaatsen Doorn en Wijk bij Duurstede. Ook was hier de remise, een stalling voor de nacht. De huizen deden dienst als conducteursruimte en kolenopslag. Ook het personeel woonde hier. Toen aan het eind van de Tweede Wereldoorlog een bom de rails en wagons vernietigden, hield de tram op te bestaan.

3 Tennisbaan

Rechts van het pad zie je de restanten van de trap, die hoorde bij de tennisbaan van landgoed De Ruitenberg. Vroegere bewoners speelden hier regelmatig een partijtje. Er was zelfs een tribune voor de toeschouwers en een kleedkamer voor de bezwete spelers.

4 De Ruitenberg

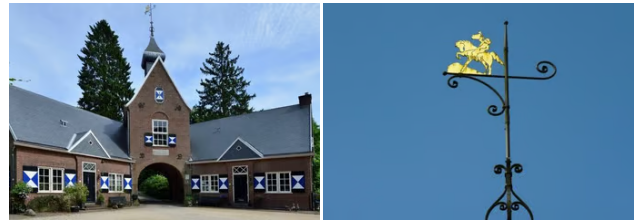
Vanaf de heuvel aan je linkerhand heb je uitzicht op de achterkant van het landhuis De Ruitenberg. Het oorspronkelijke huis werd in 1917 gebouwd in opdracht van de rijke Jan Wilmink, directeur van de grote Amsterdamse rederij Lloyd. Het was een gedurfde onderneming om in deze tijd zo'n grote buitenplaats aan te leggen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het huis door de geallieerden gebombardeerd in een poging de archieven van de Duitse geheime dienst te vernietigen. Na de oorlog werd het landhuis herbouwd in de sobere Delftse Schoolstijl. Het huis is particulier bewoond en is niet te bezoeken.

5 Grindkuilen

In de 19e eeuw werd in de Kaapse Bossen grind gewonnen. Op veel plaatsen in het bos zie je – zoals hier naast het pad – ondiepe kuilen, waar grind uitgegraven is. Waarschijnlijk gebeurde dit met de hand. Het grind gebruikte men om wegen en erven te verharderen.

6 Poortgebouw

Je staat hier voor de markante ingang van landgoed De Ruitenberg, gebouwd in Delftse Schoolstijl. De luiken voor de ramen zijn geschilderd in blauwwit zandlopermotief. Op het torentje staat een windvaan met ruiter te paard, symbool voor De Ruitenberg. In 2013 heeft Natuurmonumenten het gebouw opgeknapt en heeft het de oorspronkelijke dakbedekking van leisteen terug.

7 Uitzichttoren De Kaap

Wie is als eerste boven? De 26 meter hoge uitzichttoren is een hele klim! Boven kun je genieten van een prachtig uitzicht. Bij helder weer zie je zelfs de Dom in Utrecht liggen. De toren verrees in 2006. Het heeft een stalen frame dat bekleed is met larikshout uit de Kaapse Bossen. Let ook eens op de bankjes rondom de toren. Die hebben hetzelfde ontwerp als de toren, maar dan horizontaal.

8 Doornse Kei

Deze zware zwerfsteen was een van de attracties van de Kaapse Bossen in de jaren dertig. Het gevaarte staat symbool voor de IJstijden, toen de schuivende ijsmassa veel zwerfkeien uit Scandinavië achterliet. Wie de sokkel van de steen goed bekijkt, kan letters ontdekken. De tekst luidt: De Doornsche Kei. Rond 1900 kregen mensen meer vrije tijd en kwam het toerisme op gang, zoals een uitje naar de Kaapse Bossen. De eigenaren van het landgoed bouwden verschillende attracties in het bos. Behalve deze kei zorgden ook twee uitzichttorens en een stenen tafel voor vermaak van de bezoeker. Om al dat moois te zien moest je dan wel entree betalen. In de plaatselijke boekhandel en bij het theehuis Helenaheuveld kocht je een toegangskaartje voor 10 cent.

9 Tamme kastanje

Hier staat een tamme kastanje, een boom die je vrij veel ziet in de Kaapse Bossen. Ze zijn ooit aangeplant vanwege de houtkwaliteit, hun landschappelijke schoonheid en hun eetbare kastanjes.

Let op: alleen de tamme kastanje is eetbaar. Wilde kastanjes zijn bitter van smaak en zelfs licht giftig. Kijk dus goed welke kastanjes je raapt. Je herkent de tamme kastanje aan zijn omhulsel, de bolster. Deze is zacht en zit vol met kleine stekels. In de bolster zit te vrucht. Deze is niet rond, zoals de wilde kastanje. Maar heeft een platte kant en een punt met een klein pluimpje. De smaak is nootachtig en wordt zoeter als je de kastanje poft, roostert of kookt.

10 Châlet Helenaheuvel

Châlet Helenaheuvel en de Kaapse Bossen horen bij elkaar. Châlet Helenaheuvel bereidt de beste gerechten met lokale ingrediënten om van te genieten gedurende de seizoenen. Geniet van het heerlijke terras met prachtig uitzicht.

Het châlet werd in 1931 gebouwd op de gelijknamige heuvel. Vroeger kon je hier een entreekaartje kopen voor het gebied. De naam is afgeleid van de oudste dochter van de familie Swellengrebel. Deze familie vestigde zich rond 1750 in Doorn. Zij kwamen in bezit van dit toen nog woeste heidegebied. Het deed hen denken aan Zuid-Afrika, waar zij jarenlang hadden gewoond. Daar komt de naam Kaapse Bossen vandaan.

11 Stuifzand

Dit heide- en stuifzandveld is een restant van het eens woeste heidegebied, dat vanaf de 18de eeuw steeds meer werd bebost. Zoek maar eens goed op de grond naar 'Gods naaigaren', een bijnaam van zandzegge. Deze plant van het open zand heeft ondergrondse, horizontale wortelstokken. Daarmee kan het plantje een zandvlakte snel veroveren.

12 Boswallen

Aan beide zijden van het pad zie je oude boswallen uit het begin van de 19e eeuw. In deze tijd werden bossen opnieuw ingepland, meestal voor de houtoogst. Om de jonge boompjes te beschermen tegen de schapen die op de aangrenzende heide graasden, legde men boswallen aan. Prikkeldraad bestond toen nog niet. De wallen in de Kaapse Bossen beslaan in totaal wel 6 kilometer. Meestal zijn ze begroeid met zomereiken, berken, grassen en mossen. Het zijn plekken waar muizen, hermelijnen, wezels, eekhoorns en allerlei vogels voedsel kunnen vinden.

13 Hakhout

Hier zie je een perceel met eikenhakhout, een oude vorm van bosbeheer. Het is een laag eikenbos waarbij de stammen eens in de 15 jaar worden afgezaagd. In de bast van de stammen zit een natuurlijke looizuur die gebruikt werd door leerlooierijen. Daarnaast leverden de stammen mooi brandhout op.

Tegenwoordig zijn het waardevolle bosjes voor de biodiversiteit. Een open plek geeft een andere structuur in het bos. Jonge reeën verschuilen zich achter de lage begroeiing. Ook is het de leefruimte van vogels die op de grond broeden, reptielen zoals de hazelworm en levendbarende hagedis en insecten, waaronder vlinders.

In de Kaapse Bossen vind je meer van dit soort percelen met hakhout. Soms staat hier een hek omheen. Dit hek is voor de reeën. Zij zijn dol op de jonge twijgen die uitgroeien als de stobben zijn afgezet. Om het hakhout een kans te geven opnieuw uit te lopen, zetten we het perceel voor een aantal jaren af met een raster.

14 Stenen tafel

Durf je van de route af te wijken? Dan vind je hier de Stenen Tafel. Deze tafel werd in 1931 geplaatst en was vroeger een geliefde pauzeplek. Het dekblad is een molensteen uit een molen in Wijk bij Duurstede. Iets verderop zie je een onder de beuken een oude betonnen drinkbak. Deze is ooit aangelegd voor het wild.

15 Finish

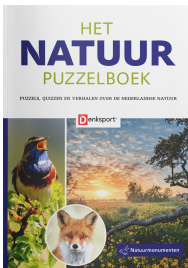
Terug op de parkeerplaats. Graag tot ziens in de Kaapse Bossen!

Word nu ook lid

Sluit je net als 968.000 anderen aan bij Natuurmonumenten. Je beschermt niet alleen de natuur in Nederland, maar je ontvangt ook een welkomstpakket en alle ledenvoordelen.

nm.nl/de-natuur-in/word-lid

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek